

Tillæg nr. 1
til miljøgodkendelse af 31. august 2009 for husdyrbruget

**Sandfeldhøjgård,
Sandfeldvej 55,
7330 Brande**

**- efter § 12 i Lovbekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af
husdyrbrug**

Godkendelsesdato: 8. maj 2013

**Peder Gasbjerg
Sandfeldvej 55
7330 Brande**

Afgørelse af ansøgning om tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse af 31. august 2009 for husdyrbruget, Sandfeldhøjgård, Sandfeldvej 55, 7330 Brande

Den 31. august 2009 meddelte Ikast-Brande Kommune en miljøgodkendelse til ejendommen Sandfeldvej 55, 7330 Brande. Der blev meddelt godkendelse til en årlig produktion på 112.500 årshøner samt opførelse af to stalde på i alt ca. 6.050 m².

Efterfølgende blev der kun behov for at etablere den ene af staldene, da man indrettede stalden med høns i to etager, således at stalden kunne rumme hele det udvidede hønsehold. I forbindelse med en yderligere ønsket udvidelse af hønseholdet, er der nu blevet ansøgt om et tillæg til den eksisterende miljøgodkendelse. I den forbindelse ansøges der igen om en stald med samme størrelse, udseende og placering som tidligere ansøgt. Den sydligste af staldanlæggene vil i samme ombæring blive nedlagt.

Ansøgning

Ikast-Brande Kommune har den 22. marts 2012 modtaget en ansøgning om tillæg til miljøgodkendelse af 31. august 2009 for husdyrbruget på Sandfeldvej 55, 7330 Brande, matrikel nr. 5a og 5c Sandfeld, Brande omhandlende følgende:

- Ændring i anlæg:
 - etablering af ny stald til høns på ca. 2.860 m² beliggende øst for eksisterende stalde
 - nedlæggelse af eksisterende hønsestald
 - renovering/ombygning af eksisterende lager/hønsestald til hønsestald
 - etablering af to nye fodersiloer
- Udvidelse af dyrehold fra 678 DE til 1154 DE¹ i æglæggende høns, svarende til en ændring

Fra en årlig produktion på:

- 112.500 (årsdyr²/ konsumæg, bure m. bånd, staldgødning jf. IT-ansøgningen)

¹ DE = dyreenhed. 1 DE svarende til 100 kg kvælstof fra gødningsopbevaringslager.

² Årsdyr = et begreb, som anvendes i forbindelse med beregningen af bidraget af kvælstof fra visse kategorier af husdyr. Bidraget fra et årsdyr beregnes ud fra 365 såkaldte foderdage.

Til en årlig produktion på:

- 191.500 (årsdyr/konsumæg, bure m. bånd, staldgødning jf. IT-ansøgningen)

Miljøgodkendelsen af 31. august 2009 omfatter ejendommen Sandfeldvej 55, 7330 Brande, hvor alle dyrene er opstaldet. Der er ingen udbringningsarealer hverken i den nævnte miljøgodkendelse, eller i forhold til den ansøgte udvidelse, da al husdyrgødningen afsættes til videreforarbejdning.

Nærværende tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse af 31. august 2009 for husdyrbruget, Sandfeldhøjgård, Sandfeldvej 55, 7330 Brande³, ændrer ikke i miljøvurderingen og de stillede vilkår i miljøgodkendelse af 31. august 2009 for husdyrbruget, Sandfeldhøjgård, Sandfeldvej 55, 7330 Brande⁴, som fortsat er gyldig.

Ikast-Brande Kommune har kontrolleret, at der er overensstemmelse mellem ansøgningen om tillæg til miljøgodkendelse, og kommunens registreringer – se efterfølgende *Baggrund for afgørelsen om tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse af 31. august 2012 for husdyrbruget, Sandfeldhøjgård, Sandfeldvej 55, 7330 Brande*.

Afgørelse om tillæg til miljøgodkendelse

Ikast-Brande Kommune godkender hermed udvidelse af dyrehold **fra** 112.500 æglæggende årshøns i bure **til** 191.500 æglæggende årshøner i bure, svarende til maksimalt 1154 DE i årshøns efter ændringen, på ejendommen beliggende Sandfeldvej 55, 7330 Brande, matr. nr. 5a og 5c, Sandfeld, Brande. Ikast-brande Kommune godkender ligeledes etableringen af ny stald samt fodersiloer.

Afgørelsen om tillæg til miljøgodkendelse er truffet på grundlag af ansøgningen – herunder af de beregningsmodeller, der indgår i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk. Modellernes beregningsgrundlag og normtal er dem, som lå til grund for ansøgningssystemet den 1. februar 2013 - datoen for den sidste version af ansøgningen i IT-ansøgningssystemet. Derudover er afgørelsen truffet på baggrund af kommunens registreringer og vurderinger. Se i den forbindelse *Baggrund for afgørelsen om tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse af 31. august 2009 for husdyrbruget, Sandfeldhøjgård, Sandfeldvej 55, 7330 Brande*, med tilhørende bilag.

Tillægget til miljøgodkendelsen meddeles i henhold til § 12 i *Lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug* (med senere ændringer) – Husdyrgodkendelsesloven – samt reglerne i *Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug* (med senere ændringer).

De endelige Vand- og Natura 2000-planer, der blev vedtaget i december 2011 på baggrund af Miljømålsloven (*Lovbekendtgørelse nr. 932 af 24. september 2009 af lov om miljømål m.v. for vandforekomster og internationale naturbeskyttelsesområder (med senere ændringer)*) for planperioden frem til 2015, giver ikke anledning til ændringer i administrationsgrundlaget for afgørelser efter husdyrlovgivningen. Ikast-Brande Kommune antager, at dette fortsat vil være tilfældet vedrørende Vandplanerne, selv om Natur- og Miljøklagenævnet i december 2012 har hjemvist disse til fornyet behandling hos Naturstyrelsen. Det aktuelle projekt er således som udgangspunkt vurderet ud fra de

³ Benævnes herefter også som tillæg/tillægget/tillæg til miljøgodkendelse.

⁴ Benævnes herefter også som miljøgodkendelse/miljøgodkendelsen/miljøgodkendelse af 31. august 2009.

generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i *Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug* (med senere ændringer).

Der gøres opmærksom på, at etablering af de nye anlæg ikke må igangsættes, før der er givet en byggetilladelse fra Ikast-Brande Kommune. I øvrigt gøres opmærksom på, at tillægget ikke fritager fra krav om eventuel tilladelse, godkendelse, dispensation eller lignende efter anden lovgivning og for andre bestemmelser.

Vilkår

Tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse af 31. august 2012 meddeles på nedennævnte vilkår. Konkrete bestemmelser i lovgivningen, som generelt er gældende for husdyrbrug, er ikke nævnt i dette tillæg til miljøgodkendelse.

De stillede vilkår i miljøgodkendelse af 31. august 2012 er fremover gældende for samtlige anlæg tilhørende bedriften, dog erstattes vilkår 2.1 "Foderet må maksimalt indeholde 16,2 % protein. Husdyrbruget skal på Ikast-Brande Kommunes forlangende fremvise dokumentation for det anvendte foders proteinindhold" med nedenstående vilkår 1.2. Ligeledes erstattes støjvilkåret i miljøgodkendelsen af 31. august 2009 af nyt støjvilkår (vilkår 2.1)

Følgende ekstra vilkår stilles til det nye projekterede anlæg og dyrehold via nærværende tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse af 31. august 2009:

1. Vilkår med hensyn til anlæg:

- 1.1. Der skal foretages udmugning i samtlige stalde minimum en gang om dagen.
- 1.2. Korrektionsfaktor vedrørende råprotein i foderet må maksimalt være 0,95 beregnet efter følgende vilkårs ligning:

$$\begin{aligned} & ((\text{Kg foder pr. årshøne} \times \text{proteinprocent i foder} \times 0,16) - (\text{kg æg pr årshøne} \times 1,81) - \\ & (\text{kg tilvækst} \times 2,88))/69,5 = \\ & ((39,50 \times 16,20 \times 0,16) - (19,60 \times 1,81) - (0,25 \times 2,88))/69,5 \end{aligned}$$

De enkelte forudsætninger er ikke bindende, men vilkårs ligningen skal samlet set overholdes.

- 1.3. Der skal foreligge en logbog, der dokumenterer indhold af råprotein i de enkelte foderblandinger.
- 1.4. Der skal føres produktionskontrol med oplysninger om kg foder pr. årshøne, kg æg pr. årshøne og kg tilvækst pr. årshøne.

- 1.5. Logbogens oplysninger i form af blandeforskrifter, indlægssedler, beregnet gennemsnitlig indhold af gram råprotein pr. kg foder etc. skal opbevares i min. fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 1.6. Der skal i forbindelse med indsendelse af gødningsregnskab for det enkelte planår beregnes korrektionsfaktor for råprotein ud fra vilkårs ligningen i vilkår 1.2.
- 1.7. Der skal etableres tunnelventilation i samtlige stalde, og afkastene skal placeres i den nordlige ende af alle staldanlæg.
- 1.8. Tagvand fra den nye stald må ikke ledes til Kulgravssøen. Tagvandet skal nedsives via faskine, hvormed der skal ansøges om en særskilt nedsivningstilladelse.

2. Vilkår med hensyn til begrænsning af støj:

- 2.1. Såfremt Ikast-Brande Kommune modtager klager over støj fra husdyrbruget med tilknyttede aktiviteter, og kommunen vurderer, at der er tale om væsentlige støjgener, skal der indsendes dokumentation for overholdelse af nedenstående støjkrav. Husdyrbrugets bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau må ikke overstige følgende værdier ved nabobeboelser:

Dag	Tidspunkt	Støjniveau
Mandag - fredag	kl. 7 - 18	55 dB(A) ⁵
Lørdag	kl. 7 - 14	
Mandag - fredag	kl. 18 - 22	45 dB(A)
Lørdag	kl. 14 - 22	
Søndag	kl. 7 - 22	
Alle dage	kl. 22 - 7	40 dB(A)

De anførte grænseværdier for støjbidraget regnes for overholdt, hvis de ikke overskrides af en måling eller beregning, der er midlet over en periode, som afhænger af tidspunktet på døgnet således:

For dagperioden, kl. 7.00 – 18.00 alle dage, er måleperioden det mest støjbelastede tidsrum på 8 timer, for aftenperioden, kl. 18.00 – 22.00 alle dage, er måleperioden den mest støjbelastede time, og for natperioden, kl. 22.00 – 7.00 alle dage, er måleperioden den mest støjbelastede halve time.

⁵ dB(A) = Decibel(A)-skalaen som internationalt bruges i forbindelse med måling af svag lyd.

3. Øvrige vilkår:

- 3.1. Der skal indsendes dokumentation til Ikast-Brande Kommune for, at der foreligger en aftale med biogasanlæg om modtagelse af den registrerede mængde afsatte gødning i ansøgningen, inden de nye stalde tages i brug.

Egenkontrol

Anvendelsen af egenkontrol er beskrevet i miljøgodkendelse af 31. august 2009. Der er ikke forhold i dette tillæg, der ændrer på kommunens vurdering i miljøgodkendelsen.

Anvendelse af bedste tilgængelige teknik – BAT⁶

Anvendelsen af BAT i forhold til det eksisterende anlæg er beskrevet i miljøgodkendelse af 31. august 2009.

Generelt er der ikke forhold i dette tillæg der ændrer Ikast-Brande Kommunes vurdering i miljøgodkendelse af 31. august 2009. Den nye stald samt indrettelse af stald i det eksisterende lager indrettes med gødningsbånd under bure, hvilket er beskrevet i teknologiblad "Hyppig fjernelse af gødning fra berigede bure til ægproduktion", og lever dermed op til BAT.

Den vejledende emissionsgrænseværdi for både ammoniak og fosfor er overholdt. Der er en samlet ammoniakemission fra anlægget på 3.650 kg N pr. år og fosforindholdet i den producerede mængde husdyrgødning er på 25,3 kg P pr. DE.

De totale mængder af kvælstof og fosfor udskilt af dyr er nedbragt i forhold til normtal, primært som følge af et lavere foderforbrug. Lugt- og ammoniakemission fra produktionsanlæg søges reduceret ved hjælp af BAT eller teknologier, der er bedre end dem, der er beskrevet i BREF-dokumentet. Der er således en forholdsvis lav ammoniakemission fra produktionsanlægget, idet man har valgt at foretage udmugning i staldene 7 gange om ugen.

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at husdyrbruget samlet set ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og af de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen vil anvende den bedste tilgængelige teknik med hensyn til, hvad der er praktisk og økonomisk muligt i branchen og i forhold til den miljøgevinst, der kan dokumenteres opnået ved brug af den pågældende teknik.

Tillæggets gyldighed

Den planlagte udvidelse af hønseholdet, skal være udnyttet inden to år, regnet fra den dato, hvor tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse af 31. august 2009 er meddelt – jævnfør § 33 i *Husdyrgodkendelsesloven*. Tillægget til godkendelsen anses for udnyttet ved iværksættelse af bygge- og anlægsarbejder.

Hvis tillægget ikke udnyttes helt eller delvist i tre på hinanden følgende år, bortfalder den del af miljøgodkendelsen, som ikke har været udnyttet i de pågældende år.

⁶ BAT= Best Available Technique (bedste tilgængelige teknik), som skal anvendes jf. EU's IPPC-direktiv (IPPC = Integrated Pollution Prevention and Control).

Tillægget har som udgangspunkt en retsbeskyttelsesperiode på otte år, hvorefter den skal revurderes. Herefter revurderes bedriftens samlede miljøgodkendelse som hovedregel hvert 10. år.

Ikast-Brande Kommune er tilsynsmyndighed på husdyrbruget/bedriften i forhold, der vedrører *Husdyrgodkendelsesloven*.

Tillæggets vilkår skal overholdes fra den dato, hvor tillægget er meddelt, medmindre andet fremgår af de enkelte vilkår.

Kommunens samlede miljøvurdering og begrundelse for afgørelsen

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste:

- at ansøger træffer de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbruget og til at modvirke eventuelle skadelige virkninger på miljøet
- at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne
- at de kort- og langsigtede miljøpåvirkninger og den samlede miljøpåvirkning fra husdyrbrugets produktion vil begrænses til et acceptabelt niveau, når de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen overholdes
- at udvidelsen af husdyrbrugets produktion overordnet betragtet ikke nødvendigvis medfører en øget husdyrproduktion og en øget miljøpåvirkning i regionen, idet strukturudviklingen går mod færre men større bedrifter. Den kumulerede, regionale effekt af husdyrbrugets udvidelse og andre bedrifters udvidelser og deres øgede miljøpåvirkning vil formentlig samlet set – helt eller delvist – blive modvirket af en nedgang i husdyrproduktionen på andre bedrifter
- at husdyrbruget - under overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og af de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen - vil anvende den bedste tilgængelige teknik
- at produktionen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af:
 - nabobeboelser
 - Natura 2000-områder⁷ og natur i øvrigt
 - overfladevand
 - nitratfølsomme indvindingsområder
 - landskabelige og kulturhistoriske værdier

Ikast-Brande Kommunes afgørelse begrundes med ovenstående vurdering, og med at de generelle afstandskrav samt de generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i *Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug* (med senere ændringer) overholdes. Se endvidere

⁷ Natura 2000-områder: Internationale naturbeskyttelsesområder udpeget på baggrund af EU's habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiver.

vedlagte *Baggrund for afgørelsen om tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse af 31. august 2009, Sandfeldvej 55, 7330 Brande* med tilhørende bilag.

Offentliggørelser og høringer

Et udkast til afgørelsen blev den 9. april 2013 sendt i høring hos ansøger og konsulent med tre ugers kommentarfrist. Naboer blev ved brev af 9. april 2013 orienteret om udkastet, ligesom de blev orienteret om, hvor de kunne rekvirere udkastet, og at de havde tre uger til at indsende eventuelle kommentarer.

I henhold til § 55 i Husdyrloven skal en ansøgning om etableringer, udvidelser eller ændringer af husdyrbrug, der kan medføre en væsentlig påvirkning på miljøet, stilles til rådighed for offentligheden. Dette skal gøres ved annoncering, samt en 6 ugers høringsperiode hvor naboer og andre berørte får mulighed for at kommentere på udkastet.

Ikast-Brande Kommune har vurderet, at det ansøgte projekt ikke er en udvidelse, der medfører en væsentlig påvirkning på miljøet. Denne vurdering bygger på, at al husdyrgødning fra ejendommen Sandfeldvej 55 leveres til komposteringsvirksomhed, og udbringes således ikke på mark. Yderligere medfører projektet en reduceret ammoniakemission fra anlægget i forhold til det nutidige. Ikast-Brande Kommune vurderer dermed, jf. Husdyrlovens § 56, at udkastet skal sendes i 3 ugers høring hos ansøger, konsulent og naboer.

Afgørelsen om tillæg til miljøgodkendelse af 31. august 2009 for husdyrbruget, Sandfeldhøjgård, Sandfeldvej 55, 7330 Brande, er truffet den 8. maj 2013, og offentliggøres på Ikast-Brande Kommunes hjemmeside www.ikast-brande.dk/politik/hoeringer , den 13. maj 2013.

Klagevejledning

Der kan efter kapitel 7 i *Lovbekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug* klages over kommunens afgørelse. Klagefristen udløber fire uger efter offentliggørelsen - det vil sige senest mandag den 10. juni 2013 kl. 15.40.

Følgende kan klage:

Ansøger, Miljøministeren, Sundhedsstyrelsen samt enhver, der må antages at have en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Der kan desuden klages af visse organisationer, som angivet i §§ 85-87 i *Lovbekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*.

Eventuel klage skal være skriftlig og sendes til Ikast-Brande Kommune, Bygge- og Miljøafdelingen, Centerparken 1, 7330 Brande, eller pr. e-mail til teknikogmiljoomraade@ikast-brande.dk . Klagen vil herfra blive sendt videre til Natur- og Miljøklagenævnet, der er klagemyndighed. Ansøger vil få besked, hvis andre klager over afgørelsen.

Natur- og Miljøklagenævnet kan bestemme, at klagen har opsættende virkning på udnyttelsen. Udnyttelse af godkendelsen i klageperioden, og imens eventuel klage behandles, sker derfor på eget ansvar.

For at få behandlet en klage hos Natur- og Miljøklagenævnet skal klager indbetale et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. for privatpersoner og 3.000 kr. for alle andre klagere, herunder virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

Klager modtager en opkrævning fra Natur- og Miljøklagenævnet, når nævnet har modtaget klagen fra Ikast-Brande Kommune. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen.

Gebyret tilbagebetales, hvis:

- 1) Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves
- 2) Klageren får helt eller delvis medhold i klagen
- 3) Klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for at efterkomme afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis klager har indledt forhandlinger med ansøger og/eller kommunen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret – for eksempel hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Ifølge § 90 i *Lovbekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug* kan afgørelsen desuden prøves ved domstolene. Et eventuelt sagsanlæg skal anlægges inden seks måneder efter, at afgørelsen er offentliggjort.

Med venlig hilsen

Jesper Hahn-Pedersen
Chef for Bygge- og Miljøafdelingen /

Anne-Mette Norup
Miljømedarbejder

Bilag:

Baggrund for afgørelsen om tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse af 31. august 2009 for husdyrbruget, Sandfeldhøjgård, Sandfeldvej 55, 7330 Brande, inkl. bilag

Kopi af udkast til afgørelse inkl. bilag sendt til nedenstående, med tre ugers frist til at kommentere udkastet:

Ansøger: Peder Gasbjerg, Sandfeldvej 55, 7330 Brande, E-mail: itd@itnet.dk

Konsulent: Jens Elvstrøm, Agro Food Park 15, 8200 Århus N, jne@vfl.dk

Orientering om, at udkast foreligger, og at der er tre ugers frist til at kommentere udkastet er sendt til:

Ejere af nabobeboelser

Jette Topbjerg Jensen og Frank Jensen, Sandfeldvej 51, 7330 Brande

Bente Marie Hansen, A. P. Møllers Vej 7, 7400 Herning (ejer af Sandfeldvej 52)

Lena Munk Erlandsen og Jan Erlandsen, Engebækvej 4, 7330 Brande

Knud Erik Hansen, A P Møllers Vej 7, 7400 Herning (ejer af Sandfeldvej 56)

Bettina Meyer Jensen, Sandfeldvej 56, 7330 Brande

Kopi af afgørelsen inkl. bilag sendt til:

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1, 1651 København V – e-mail: ae@aeraadet.dk

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø – e-mail: dn@dn.dk

Danmarks Sportsfiskerforbund,

- Hovedkontor – e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- Den centrale miljøafdeling, Worsaaesgade 1, 7100 Vejle – e-mail: lbt@sportsfiskerforbundet.dk
- Miljøkoordinator Leif H. Poulsen, Rosenhøj 16, 8670 Låsby - e-mail: lp@sportsfiskerforbundet.dk

Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V – e-mail: natur@dof.dk

Dansk Ornitologisk Forening, lokalafdeling – e-mail: ikast-brande@dof.dk

Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N – e-mail: husdyr@ecocouncil.dk

Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark v./ Formand Niels Barslund, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup – e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk

Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, 1017 København K – e-mail: fbr@fbr.dk

Naturstyrelsen Vestjylland, Holstebrovej 31, 6950 Ringkøbing – e-mail: ves@nst.dk

Sundhedsstyrelsen, Embedslægerne Midtjylland, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg – e-mail: midt@sst.dk

Konsulent: Jens Elvstrøm, Agro Food Park 15, 8200 Århus N, E-mail: jne@vfl.dk

Baggrund for afgørelsen om
tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse af 31. august 2009
for husdyrbruget, Sandfeldhøjgård, Sandfeldvej 55, 7330
Brande

Indholdsfortegnelse:

1. Indledning	17
1.1. Ikke-teknisk resumé.....	17
1.2. Ansøger og ejerforhold.....	17
1.3. Lovgivningsmæssig baggrund	18
2. Vurdering af miljøpåvirkning fra anlægget	18
2.1. Anlæggets beliggenhed	18
2.2. Anlæggets indretning.....	20
2.3. Besætningssammensætning og staldtype	21
2.4. Husdyrgødningsproduktion og opbevaringsanlæg.....	22
2.5. Ammoniakfordampning fra stald og gødningsopbevaringslager	23
2.5.1. Ammoniak og natur	24
2.6. Lugtgener fra produktionsanlægget	26
2.7. Ressourceforbrug og øvrige miljøpåvirkninger fra produktionsanlægget	29
2.7.1. Vandforbrug	29
2.7.2. Afledning af vand	29
2.7.2.1. Sanitært spildevand	29
2.7.2.2. Spildevand fra rengøring	29
2.7.2.3. Tagvand.....	30
2.7.2.4. Befæstede arealer	30
2.7.3. Energiforbrug.....	30
2.7.4. Foderstoffer.....	31
2.7.5. Kemikalier m.v.....	31
2.7.6. Affald.....	31
2.7.7. Skadedyr	31
2.7.8. Støv	32
2.7.9. Støj.....	32
2.7.10. Lys	32
2.7.11. Transporter til og fra anlægget	32
3. Anvendelse af bedste tilgængelige teknik – BAT - i forhold til anlægget	33
3.1. BAT i forhold til management.....	33
3.2. BAT i forhold til foder.....	33
3.3. BAT i forhold til staldindretning	34
3.4. BAT i forhold til vand- og energiforbrug.....	34
3.5. BAT i forhold til opbevaring og behandling af husdyrgødning	34
4. Vurdering af miljøpåvirkning fra udbringningsarealer	35
4.1. Udbringningsarealernes beliggenhed	35
4.2. Harmonikrav, tildeling af husdyrgødning og udbringningsmetode	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
4.3. Forbrug af handelsgødning, kemikalier m.m.	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
4.4. Lugt-, støv- og støjgener fra udbringningsarealer	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
4.5. Grundvand.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
4.6. Overfladevand.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
4.6.1. Kvælstofudvaskning	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
4.6.2. Fosforoverskud	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
4.6.3. Gældende målsætninger	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
4.7. Natur	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
4.7.1. Beskyttede naturtyper	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
4.7.2. Natura 2000-områder.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
4.7.3. Plante- og dyrearter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV-arter)	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
5. Anvendelse af bedste tilgængelige teknik – BAT i forhold til udbringningsarealer	Fejl!
Bogmærke er ikke defineret.	
6. Landskabelige og kulturhistoriske værdier	35
6.1. Landskabelige værdier	35
6.2. Kulturhistoriske værdier.....	37
7. Bilagsfortegnelse	38

1. Indledning

1.1. Ikke-teknisk resumé

Ansøger Peder Gasbjerg, Sandfeldvej 55, 7330 Brande søger om at udvide hønsesbesætningen **fra** 112.500 årshøner **til** 191.500 årshøner, svarende til en ændring i dyreenheder (DE) fra 678 DE til 1154 DE.

Der søges om etablering af stald på ca. 2.860 m² på Sandfeldvej 55, 7330 Brande, renovering/ombygning af eksisterende lager/hønsestald til hønsestald, etablering af to nye fodersiloer samt nedlæggelse af eksisterende hønsestald.

Ikast-Brande Kommune skal i henhold til blandt andet *Lovbekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug* vurdere, om den ansøgte udvidelse og fremtidige drift af husdyrholdet kan gennemføres uden væsentlige påvirkninger på miljøet. Kommunen vurderer, at udvidelsen kan gennemføres med de stillede vilkår og derfor udarbejdes dette tillæg til miljøgodkendelse, som beskriver kommunens grundlag for afgørelsen, vurderinger og de vilkår som kommunen har stillet til den fremtidige drift. Der er ingen udbringningsarealer tilknyttet ejendommen, hvorfor der ikke foretages miljøvurdering heraf.

De ansøgte bygninger med besætning samt anlæg til opbevaring af foder og husdyrgødning er vurderet i forhold til blandt andet:

- ammoniakfordampning, lugt, lys, støj og støv fra stalde og opbevaringsanlæg
- opbevaring og bortskaffelse af blandt andet affald og kemikalier
- forbrug af vand, energi og hjælpestoffer
- anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT)
- landskab.

Tillægget regulerer som udgangspunkt – sammen med bedriftens øvrige miljøgodkendelse – driften i otte år, hvorefter tillægget revurderes på baggrund af de erfaringer, der har været med driften, og den udvikling der har været i metoder til reduktion af miljøpåvirkningen.

1.2. Ansøger, ejerforhold og konsulentoplysninger

Anlægget:

Adresse: Sandfeldvej 55, 7330 Brande
Ejendomsnummer: 7560005476
Matrikelnummer: 5a og 5c, Sandfeld, Brande
CVR-nummer: 13356149
CHR-nummer: 19342
P-nummer: 1002862194

Ansøger/ejer/driftsherre:

Navn: Peder Gasbjerg
Adresse: Sandfeldvej 55, 7330 Brande
Telefonnummer: 9718 3031
Mobilnummer: 4031 9231
E-mail: itd@itnet.dk

Konsulent:

Navn: Jens Elvstrøm
Adresse: Agro Food Park 15
Telefonnummer: 8740 5000
Mobilnummer: 4028 5535
E-mail: jne@vfl.dk

1.3. Lovgivningsmæssig baggrund

Når et husdyrbrug af den aktuelle type ønskes etableret, udvidet eller ændret til mere end 230 DE, skal anlægget med tilhørende udbringningsarealer til den producerede husdyrgødning vurderes i henhold til § 12 i *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*. Dette tillæg til miljøgodkendelse er således udarbejdet efter *Lovbekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*, der har indarbejdet EU's VVM-direktiv⁸ og IPPC-direktiv⁹.

I tillægget er der redegjort for konsekvenserne af at udvide husdyrholdet på bedriften, og for påvirkningen af miljøet i bred forstand. Bedriften har ikke biaktiviteter, der i sig selv er omfattet af IPPC-direktivet.

Nærværende tillæg til miljøgodkendelse af 31. august 2009 ændrer ikke i miljøvurderingen og de stillede vilkår i miljøgodkendelse af 31. august 2009, som fortsat er gyldig. Tillægget og miljøgodkendelsen er udarbejdet efter § 12 i *Lovbekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*.

2. Vurdering af miljøpåvirkning fra anlægget

2.1. Anlæggets beliggenhed

Ejendommens eksisterende og planlagte produktionsanlæg ligger samlet på adressen Sandfeldvej 55, 7330 Brande.

Det samlede produktionsanlæg ligger ca. 4 km nordvest for byzonen til Brande og ca. 6 km nordvest fra nærmeste sommerhusområde. Brande by er ligeledes nærmeste samlet bebyggelse. Afstanden fra det nærmeste staldhjørne af den nye stald til nærmeste nabobeboelse Sandfeldvej 56, 7330 Brande er ca. 615 meter i nordvestlig retning. Nabobeboelsen er uden landbrugspligt.

⁸ Rådets direktiv 85/337/EØF om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet med senere ændringer (VVM: Vurdering af Virkninger på Miljøet).

⁹ Rådets direktiv 2008/1/EF om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (IPPC: Integrated Pollution Prevention and Control).

Faktaboks

Jævnfør § 20 i Lovbekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug skal kommunen sikre sig, at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne begrænses, hvis et anlæg ligger mindre end 300 meter fra:

- en beboelsesbygning på en ejendom uden landbrugspligt, der ligger i en samlet bebyggelse¹⁰ i landzone, og som har en anden ejer end driftsherren
- et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde
- et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.

Derudover gælder en række generelle afstandskrav - se tabel 1. Alle afstandene er målt fra den nye stald.

Tabel 1. Generelle afstandskrav - jævnfør §§ 6 og 8 i Lovbekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug - samt aktuelle afstande fra den nye stald på Sandfeldvej 55, 7330 Brande

	Generelle afstandskrav, m	Aktuel afstand, m
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	25	>25
Almene vandforsyningsanlæg	50	>50
Vandløb (herunder dræn) og søer	15	Ca. 200
Offentlig vej og privat fællesvej	15	Ca. 200
Levnedsmiddelvirksomhed	25	>25
Beboelse på samme ejendom	15	Ca. 300
Naboskel	30	Ca. 270
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde	50	Ca. 4.000
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.	50	Ca. 3.500
Nabobeboelse, Sandfeldvej 56, 7330 Brande	50	615

Ikast-Brande Kommune konstaterer:

- at den nye stald vil ligge mere end 300 meter fra:

¹⁰ Ved en samlet bebyggelse forstås, at der inden for en afstand af 200 meter fra beboelsesbygningen ligger mere end seks andre beboelsesbygninger på hver sin samlede faste ejendom. Beboelsesbygninger på ejendomme med landbrugspligt efter Landbrugslovens regler samt beboelsesbygninger, der ejes af driftsherren, medregnes ikke.

- en beboelsesbygning på en ejendom uden landbrugspligt, der ligger i en samlet bebyggelse i landzone, og som har en anden ejer end driftsherren
 - et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde
 - et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende
- at de generelle afstandskrav, som nævnt i tabel, 1 er overholdt

Ikast-Brande Kommune vurderer:

- at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne fra anlægget begrænses, når de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug samt de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen overholdes
- at overholdelsen af de generelle afstandskrav – i kombination med overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og af de opstillede vilkår for miljøgodkendelsen – vil sikre de pågældende vandforsyningsanlæg, vandløb m.m. samt boligområder m.v. tilstrækkeligt mod væsentlige gener eller forurening fra husdyrbrugets anlæg. Se desuden kommunens vurdering i afsnit 2.5. Ammoniakfordampning fra stald og gødningsopbevaringslager og 2.6. Lugtgener fra produktionsanlægget.

2.2. Anlæggets indretning

Ansøgers oplysninger

Det planlagte byggeri på husdyrbruget opføres i tilknytning til eksisterende stalde, og indrettes i overensstemmelse med bestemmelserne i *Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.* og i den generelle byggelovgivning i øvrigt.

Den nye stald vil ved en mellemgang være forbundet med eksisterende stalde. Stalden bliver ca. 25 m bred indvendig, med 6 rækker inventar a 2,3 m. Den bliver opført i mørkebrune sandwichplader, højden på siderne bliver 5 m, og kiphøjden bliver 9 m.

Det sydligste staldanlæg (bygning 1) vil blive nedlagt, men bygningen vil stadig bestå med en funktion som lager m.m. I stedet vil der blive etableret stald i hele den bygning, hvor der i dag er delvist hønsestald og delvist pakke- og kølerum (lager) (bygning 4).

En oversigt af anlæg m.m. fremgår af tabel 2 og 3.

De to nye fodersiloer ønskes placeret for enden af den sydlige gavl af den nye hønsestald.

Tabel 2. Oversigt over bygninger, Sandfeldvej 55, 7330 Brande

Bygning nr. jf. kortbilag A	Anvendelse	Størrelse i m ²	Gulvprofil	Antal båse/stipladser eller dyr
1	Stald til burhøns		Bure med gødningsbånd, etagesystem	nedlægges
2	Stald til burhøns	2.860	Bure med gødningsbånd, etagesystem	90.126
3	Ny stald	2.860	Bure med gødningsbånd, etagesystem	60.000
4	Lager/hønsestald	2.262	Bure med gødningsbånd, etagesystem	60.000
5	Maskinhus	1.800		

Tabel 3. Oversigt over spildevandsbeholder og befæstede pladser der anvendes fremover, Sandfeldvej 55, 7330 Brande

Anlæg	Byggeår	m ² / m ³	Afløb til	Seneste 10 års beholderkontrol ¹¹	Overdækning
Vaskevandsbeholder		ca. 150			
Befæstet areal mellem stald og maskinhus		ca. 500	Kulgrav sø umiddelbart øst for beboelsen	-	

2.3. Besætningssammensætning og staldtype

Ansøgers oplysninger

Besætningssammensætningen, fordelt på staldtype samt husdyrbrugets årlige produktion ved den nuværende og den ansøgte drift, fremgår af tabel 4.

Tabel 4. Besætningssammensætning, staldtype og årlig produktion i nudrift og ansøgt drift, Sandfeldvej 55, 7330 Brande

Husdyrtype, mdr./ vægtklasse	Stald- og gulvtype*	Nudrift		Ansøgt	
		Antal	DE	Antal	DE
Årshøne, konsumæg	Bure med bånd, staldgødning	112.500	677,71	191.500	1153,61
I alt		-	677,71	-	1153,61

* jævnfør ansøgningsystemet på www.husdyrgodkendelse.dk

Hvert hold høns vil blive udskiftet efter ca. 13 måneder.

Staldsystemet i den nye stald bliver et etagesystem med gødningsbånd. Stalden bliver på den måde opdelt i 2 etager, hvor etagerne er opdelt ved et fast betongulv. Dette staldsystem er det samme, som er etableret i de eksisterende staldanlæg.

¹¹ Jævnfør Bekendtgørelse nr. 723 af 12. september 1997 om kontrol af beholdere for flydende husdyrgødning, ensilagesaft eller spildevand (med senere ændringer), skal åbne og lukkede beholdere til opbevaring af flydende husdyrgødning, ensilagesaft eller spildevand på mere end 100 m³ kontrolleres mindst hver 10. år af en autoriseret kontrollør.

Gødningsbåndet som kører under burene vil føre husdyrgødning fra hønsene til enden af staldanlægget til lukket lagring. Dette foretages 7 gange om ugen. Husdyrgødningen vil blive afhentet til videre forarbejdning ca. 4 gange om ugen.

Kommunen vurderer

For et husdyrbrug kan der være en vis variation i den årlige produktion og i fordelingen af de enkelte dyretyper hen over året. Miljøpåvirkningen er forskellig fra dyretype til dyretype og fra staldtype til staldtype, hvorfor miljøvurderingen afhænger af dyresammensætning og fordeling på staldtype. Ikast-Brande Kommunes vurdering er foretaget ud fra en besætning med en årlig produktion, som angivet i tabel 4, på **maksimalt 1154 DE**.

Det forudsættes, at den årlige produktion:

- ikke overstiger 191.500 årshøns, svarende til 1154 DE
- sker jævnt fordelt over året

2.4. Husdyrgødningsproduktion og opbevaringsanlæg

Ansøgers oplysninger

Den projekterede husdyrproduktion med de pågældende staldtyper giver ifølge beregningen i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk anledning til en samlet årlig husdyrgødningsproduktion med et indhold af kvælstof (N) og fosfor (P) på i alt ca.: 104.830 kg N og 29.219 kg P, svarende til 1154 DE.

Ejendommen afsætter al husdyrgødningen til Komtek A/S til videreforarbejdning.

Der er ingen opbevaringsanlæg på husdyrbruget. Staldgødningen ledes til gyllekanal for enden af stalden. Herfra ledes husdyrgødningen via rullebånd til lastbil, vis lad køres under rullebåndet. Lastbilen kommer ca. 4 gange om ugen og afhenter husdyrgødningen.

Af tabel 3 fremgår ejendommens spildevandsbeholdere og befæstede pladser, og husdyrproduktionens tilførsel til anlæggene er opgjort i tabel 5:

Tabel 5. Produktionen af husdyrgødning, spildevand og overfladevand, Sandfeldvej 55, 7330 Brande

Tilførsel	m³ / år	Opbevaringskapacitet (mdr.)
Fast gødning	5.401	Afsættes løbende
Spildevand fra pakke- og kølerum	Ca. 60	30
Regnvand fra tage og befæstede pladser	Ca. 8.000	Afledes løbende

Den faste gødningsproduktion fra den ansøgte besætning på 1154 DE er beregnet til 5.401 m³ årligt. Husdyrgødningen afsættes løbende ca. 4 gange om ugen til komposteringsvirksomhed.

Kommunen vurderer

Ifølge *Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.* vil en opbevaringskapacitet svarende til mindst ni måneders produktion normalt være tilstrækkelig til, at udbringningen og gødningsanvendelsen kan ske i overensstemmelse med de generelle miljøregler.

Ifølge samme kan kravet om opbevaringskapacitet dog opfyldes ved, at der foreligger skriftlige aftaler om levering af husdyrgødning til opbevaring på anden ejendom eller levering til fælles bioasanlæg, gødningsbehandlingsanlæg eller gødningsopbevaringsanlæg. Sådanne opbevaringsaftaler skal have en varighed af mindst 5 år.

Ikast-Brande Kommune vurderer samlet set på baggrund af det oplyste:

- at opbevaring af husdyrbrugets husdyrgødning vil ske på en måde, som er i overensstemmelse med de generelle miljøregler
- at overholdelsen af de generelle miljøregler, og af de øvrige opstillede vilkår for miljøgodkendelsen, vil medvirke til at begrænse den mulige påvirkning af det omgivne miljø fra opbevaringsanlæggene.

2.5. Ammoniakfordampning fra stald og gødningsopbevaringslager

Ansøgers oplysninger

Husdyrbruget opfylder det generelle reduktionskrav på 30 % med hensyn til ammoniakfordampning i forhold til det pågældende referencestaldsystem - jævnfør bilag 3 i *Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug* (med senere ændringer).

Det generelle ammoniak-reduktionskrav opfyldes blandt andet ved, at der etableres gødningsbånd i den nye stald med udmugning 7 gange om ugen. Ligeledes vil der blive udmuget 7 gange om ugen i de eksisterende stalde. Jævnfør teknologiblاد "Hyppig fjernelse af gødning fra berigede bure til ægproduktion" reduceres mængden af ammoniak i stalden med 54 % ved to gange ugentlige udmugninger i forhold til kun en ugentlig udmugning, og 66 % ved tre gange ugentlige udmugninger. I figur 3 i teknologibladet er der vist en sammenhæng mellem liggetid og emission. I figuren er angivet en tendenslinje og den tilknyttede eksponentielfunktion. Såfremt denne benyttes, kommer man frem til følgende værdier:

Liggetid i dage	Kg NH ₃ /årshøne	Reduktion	
0,5	0,01940	74 %	
1	0,02150	71 %	
2	0,02641	64 %	
2,33	0,02826	62 %	Ved tre gange om ugen
3	0,03244	56 %	
3,5	0,03595	51 %	Ved to gange om ugen

Ved brug af tendensligningen opnås en mindre reduktion ved 2 og 3 gange udmugning, end angivet i teknologibladet. I tabellen er der er 9 % point forskel mellem beregnet for 1 dags liggetid (7 udmugninger om ugen) og 2,33 dage (3 udmugninger om ugen). Der kan derfor godt argumenteres for, at reduktionen for en 1 dags ligge tid er 66 % + 9 % = 75 %. I ansøgningsmaterialet er der dog kun anvendt en reduktion på 71 %, hvilket er skrevet ind under virkemidlet "kemisk luftvasker" i ansøgningskemaet.

Yderligere foderoptimerer ansøger både i eksisterende stalde og i den nye stald. Der vil blive anvendt en reduceret mængde foder i forhold til normerne, således at der kun fodres med 39,5 kg foder per høne. Dette vil medføre en reduceret ammoniakfordampning på 218 kg N/år.

Af tabel 6 fremgår størrelsen af ammoniakfordampningen fra stald og gødningsopbevaringslager, som den er beregnet med beregningsmodellen i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk.

Tabel 6. Ammoniakfordampning fra stald og gødningsopbevaringslager omregnet til kg kvælstof (N) pr. år, ansøgt drift, Sandfeldvej 55, 7330 Brande

Anlæg	Kg kvælstof (N) pr. år
Staldanlæg, eksisterende produktion	ca. 6.237 kg N/år
Staldanlæg, udvidelsen	ca. -2.587 kg N/år
Samlet ammoniakfordampning fra stald og lager efter projektets gennemførelse:	ca. 3.650 kg N/år

2.5.1. Ammoniak og natur

Faktaboks

Hovedparten af ammoniakdepositionen (kvælstofnedfald) fra et husdyrbrug vil - afhængigt af flere forhold - på et tidspunkt blive afsat i landskabet i større eller mindre afstand fra kilden. Størstedelen af den ammoniakdeposition, som direkte kan henføres til et husdyrbrug, vil formentlig ske i terrænet inden for ca. 1 kilometers afstand fra produktionsanlægget. Ammoniakdeposition er som regel til ugunst for opretholdelse af de naturtyper, der kun har brug for en begrænset næringsstofmængde for at kunne trives. Kommunen er forpligtiget til, at vurdere ammoniakdepositionen i forhold til omkringliggende natur.

Jævnfør *Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug* (med senere ændringer), må der ikke foretages ændringer eller udvidelser af husdyrbrug, der ligger mindre end 300 meter fra de naturtyper, som er omfattet af § 7 i *Lovbekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug* (bufferzone I), hvis det pågældende projekt giver anledning til øget ammoniakdeposition fra produktionsanlægget. Derudover foreskriver de generelle beskyttelsesniveauer, hvor meget ammoniakudledningen maksimalt må øges fra et produktionsanlæg, der ligger mellem 300 og 1.000 meter fra de nævnte naturtyper (bufferzone II).

Inden for bufferzone II differentieres den tilladte merbelastning i forhold til antallet af øvrige ejendomme – der tages højde for den kumulerede effekt af produktionen i zonen. Med øvrige ejendomme forstås ejendomme, hvor et eller flere anlæg har en samlet husdyrproduktion større end 75 dyreenheder, og hvor disse anlæg er placeret i samme bufferzone og placeret nærmere end 1.000 meter fra dele af staldanlæggene på det husdyrbrug, der skal have en miljøgodkendelse. Der måles fra nærmeste punkt på dele af ansøgers staldanlæg og nærmeste punkt på de øvrige ejendommers staldanlæg.

Den tilladte merbelastning fra husdyrbruget, der ansøger om en miljøgodkendelse i bufferzone II, er således afhængig af antallet af øvrige ejendomme, større end 75 dyreenheder, i samme bufferzone. Hvis der ikke er andre ejendomme, må der fra husdyrbruget, der ansøger om en miljøgodkendelse, være en merbelastning på 0,7 kg N pr. ha pr. år. Er der én ejendom udover husdyrbruget, der ansøger, falder den tilladte merbelastning til 0,5 kg N pr. ha pr. år, og endelig, hvis der er mere end én ejendom udover husdyrbruget der ansøger, må merbelastningen fra husdyrbruget, der ansøger om en miljøgodkendelse, maksimalt være 0,3 kg N pr. ha pr. år.

Inden for 1.000 meters afstand fra husdyrbrugets anlæg findes der et par heder, en mose samt en del vandhuller der alle er registreret som beskyttet efter § 3 i Naturbeskyttelsesloven¹². Det nærmeste område, som er omfattet af § 7 i *Lovbekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug* er en hede. Heden er karakteriseret som kategori 2 natur, og er beliggende ca. 124 meter fra nærmeste staldanlæg.

Afkastene i staldanlægget vil blive placeret i den nordlige ende, således at de bliver placeret længst muligt væk fra heden. Der vil blive stillet vilkår i miljøgodkendelsen som sikrer tunnelventilation med afkast i den nordlige ende af samtlige hønsestalde.

Med baggrund i den betingelse er der foretaget beregning af ammoniakdepositionen til heden fra anlægget. Beregningen er foretaget via *husdyrgodkendelse.dk*. Beregningen viser en merdeposition af ammoniak til heden på 0,1 kg N pr. år og en totaldeposition på 0,9 kg N pr. år.

Nærmeste habitatområde er habitatområde nr. 61, Skjern Å, som ligger ca. 4,3 km mod nordvest. Mod øst-nordøst ligger habitatområde nr. 64, Harrild Hede, Ulvemosen og heder i Nørlund Plantage i en afstand af ca. 7,8 km mod øst-nord-øst.

Ikast-Brande Kommune har vurderet, at det er nødvendigt med en beregning af ammoniakdepositionen til habitatområde nr. 61 fra anlægget for at være sikre på, at det fastsatte beskyttelsesniveau mellem 0,2 til 0,7 kg N/ha/år i totaldeposition overholdes. Beregningen viser en totaldepositionen til habitatområdet på 0,1 kg N pr. år.

I følge Husdyrlovens § 26 stk. 2, skal miljøvurderingen foretages på baggrund af alle ændringer og udvidelser siden 1. januar 2007, dog højst over en 8-årig periode. Det betyder, at det ansøgte projekt skal vurderes i forhold til den drift der var på ejendommen 1. januar 2007, hvilket var 32.400 årshøner og 13 hjorte (årsdyr). Dette har selvfølgelig kun relevans, ved de forhold, hvor man skal vurdere på merbelastningen fra anlægget. I det ansøgte projekt vil det kun være gældende for ammoniakdepositionen til de omkringliggende kategori 3-naturområder.

Naturområderne fremgår af kortbilag B.

Kommunens samlede vurdering i forhold ammoniakfordampning fra anlæg

Det generelle ammoniakreduktionskrav, som fremgår af *Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug* (med senere ændringer), er ifølge ansøgningen med de tilhørende beregninger overholdt.

¹² *Lovbekendtgørelse nr. 933 af 24. september 2009 af lov om naturbeskyttelse* (med senere ændringer).

Faktaboks

Overholdelsen af det generelle ammoniakreduktionskrav og det generelle beskyttelsesniveau beskytter - ifølge intentionerne bag *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug* - som udgangspunkt de kvælstoffølsomme naturtyper tilstrækkeligt mod kvælstofpåvirkning fra husdyrbrugs produktionsanlæg.

Ikast-Brande Kommune vurderer i det konkrete tilfælde, og på baggrund af de beregninger, der er foretaget, at tålegrænserne ikke overskrides, og at de naturarealer, som ligger i nærområdet omkring produktionsanlægget, ikke er så kvælstoffølsomme, at der helt undtagelsesvist skal stilles yderligere vilkår for at beskytte de pågældende naturområder tilstrækkeligt mod kvælstofpåvirkning fra produktionsanlægget.

Det nærmeste kategori-3 natur er en mose beliggende nord for anlægget. Det vurderes, at da totaldepositionen til det nærmeste naturområde (heden) overholder det lovmæssige krav, vil kravet om merdeposition af ammoniak til mosen ligeledes være overholdt.

I den gældende kommuneplan er kategori 2-naturområdet, heden syd for det planlagte projekt udpeget som 'særligt værdifuldt naturområde', men i forhold til en merbelastning på 0,1 kg N/ha/år vurderes naturområdet ikke at ændre tilstand.

Den reelle ammoniakdeposition fra husdyrbrugets anlæg vil afhænge af flere forhold, men ammoniakdepositionen vil især kunne minimeres ved grundig og hyppig rengøring af de overflader, som husdyrgødningen afsættes på i staldene. Kommunen vurderer samlet set på baggrund af det oplyste:

- at husdyrbruget – ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler og af de øvrige opstillede vilkår for miljøgodkendelsen – drives således, at påvirkningen på omgivelserne med luftbåret kvælstof fra produktionsanlægget minimeres
- at ammoniakfordampningen fra produktionsanlægget i sig selv ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af de omkringliggende naturområder.

2.6. Plante- og dyrearter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV-arter)

Inden for en radius af 10 km af anlægget er der potentielt forekomst af følgende bilag IV-arter: Damflagermus, Vandflagermus, Brun-Flagermus, Sydflagermus, Troldflagermus, Odder, Markfirben, Spidssnudet Frø og Grøn Kølleguldsmed. Ud fra N-dep beregningen til det nærtliggende hedeområde (merbelastning på 0,1 kg N/ha/år) vurderes det usandsynligt at arternes yngle- eller rasteplasser bliver påvirket.

I forhold til rødliste arter har kommunen kendskab til bl.a. Moserandøje (EN), Moseperlemorsommerfugl (EN), Markperlemorsommerfugl (EN), Dukatsommerfugl (NT), Glat Skarnbasse (NT), Isblåfugl (NT) og Bølleblåfugl (NT) inden for en radius af knap 1500 meter fra det nye staldanlæg.

Baggrundsbelastningen i området ligger omkring 15,6 kg N/ha/år i 2011. I 2010 lå baggrundsbelastningen i området på 12,2 kg N/ha/år. Forskellen skyldes formentligt udelukkende forskellige meteorologiske forhold mellem årene. Flere af arterne er knyttet til naturtyper, som kræver næringsfattige forhold, dvs. har en tålegrænse i den nedre del af området mellem 10-15 kg N/ha/år.

Selv om arterne er under pres vurderes en merbelastning på 0,1 kg N/ha/år, meget tæt på det kommende staldanlæg, at være uvæsentlig idet det vurderes usandsynligt, at de naturtyper som arterne knytter sig til ændrer tilstand.

Ikast-Brande Kommune vurderer dermed, at udvidelsen ikke vil få konsekvenser for bilag IV-arter eller rødlistede arter.

2.7. Lugtgener fra produktionsanlægget

Ansøgers oplysninger

Den primære kilde til lugt fra husdyrbrugets anlæg er fra ventilation af staldene. Afhængigt af vejrforholdene kan der derfor forekomme lugtgener fra staldene.

Der vil i ansøgt drift blive etableret tunnelventilation i de eksisterende stalde samt i den nye stald. Således vil afkastene i staldene blive samlet i den nordlige ende af staldene.

Stald nr.	Afkast type	Øvrige bemærkninger
Lager/hønsstald	Åbent afkast, horisontal	Ventilation på 300.000 m ³ /time. Der etableres tunnelventilation, med afkast i den nordlige ende af stalden.
Ny stald – stald 3	Åbent afkast, horisontal	Der opsættes gavlventilatorer med en min. kapacitet på 300.000 m ³ /time. Alle ventilatorer sættes i nord enden af stalden.
Eksisterende stald nr. 2	Åbent afkast, horisontal	Alle afkast er placeret i begge sider af nordenden af stalden. I alt en max kapacitet på 450.000 m ³ /time.

Tabel 7 viser de beregnede geneafstande med hensyn til lugt fra staldene efter projektets gennemførelse, som er fremkommet ved brug af de beregningsmodeller, der indgår i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk.

Tabel 7. Lugtgeneafstande fra staldene efter projektets gennemførelse, Sandfeldvej 55, 7330 Brande

Områdetype	Lugtgeneafstand, ansøgt drift, m	Faktisk afstand fra staldanlægget, m
Byzone	974	Ca. 4.200
Samlet bebyggelse	756	Ca. 4.200
Enkeltbolig ¹³	390	Ca. 627

¹³ Beboelsesbygninger på ejendomme med landbrugspligt efter Landbrugslovens regler samt beboelsesbygninger, der ejes af driftsherren, indgår ikke.

Kommunen vurderer

Faktaboks

I *Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug* (med senere ændringer), er der fastsat en række lugtgenekriterier i forhold til de tre områdetyper: byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig på henholdsvis 5, 7 og 15 OU_E¹⁴ pr. m³ luft. Lugtgenekriterierne kan betragtes som den maksimale, miljømæssigt acceptable lugtgenebelastning fra en given kilde ved den pågældende områdetype. Ved lugtgeneafstand forstås den beregnede mindste afstand fra staldanlægget til det pågældende område, hvor de i lovgivningen fastsatte lugtgenekriterier med hensyn til de tre forskellige områdetyper netop er opfyldt. Lugtgenekriterierne er overholdt, hvis de fastsatte lugtgenegrænser på henholdsvis 5, 7 og 15 OU_E/m³ ikke overskrides i mere end 1 % af tiden – svarende til ca. 7 timer i alt om måneden.

Lugtgeneafstandene forøges efter nærmere regler, hvis der inden for 300 meter fra den del af byzone og den pågældende beboelse i samlet bebyggelse, der ligger nærmest det pågældende staldanlæg, er andre husdyrbrug med mere end 75 dyreenheder. Tilsvarende forøges lugtgeneafstanden, hvis der er andre sådanne husdyrbrug inden for 100 meter fra enkeltbolig uden landbrugspligt. Dette sker for at indregne effekten (den kumulative effekt) af den mulige lugtpåvirkning som andre husdyrbrug i området måtte give anledning til.

Lugtgeneafstandene formindskes efter nærmere regler, hvis staldanlægget ligger nord for den pågældende områdetype. Dette begrundes med, at den hyppigste vindretning i Danmark er vestlig og sydvestlig, og at nordenvind typisk forekommer i vinterhalvåret, hvor de relativt lave temperaturer, som regel medvirker til at dæmpe lugtafgivelsen.

Ifølge beregningen er de lugtgenekriterier, som fremgår af *Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug* (med senere ændringer) - i forhold til de tre områdetyper - overholdt i det konkrete tilfælde. Lugtgeneafstandene har ikke skullet forøges af hensyn til vurdering af den kumulative effekt fra andre husdyrbrug.

Ud over de mulige lugtgener fra staldanlægget kan der forekomme lugtgener i forbindelse med overførelse af husdyrgødning fra stald til lastbil. Lugtgenerne herved vil dog være begrænset.

Den reelle lugtpåvirkning fra husdyrbrugets anlæg vil afhænge af flere forhold. Lugtpåvirkningen vil dog generelt kunne minimeres ved grundig og hyppig rengøring af de overflader, som husdyrgødning og foderrester afsættes på. Ikast-Brande Kommune vurderer samlet set på baggrund af det oplyste:

- at projektets gennemførelse ikke vil medføre væsentlige, forøgede lugtgener fra produktionsanlægget
- at husdyrbruget – ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler – drives således, at lugtpåvirkningen på omgivelserne fra produktionsanlægget minimeres, og så de i lovgivningen fastsatte lugtgenekriterier overholdes, og lugtgenegrænserne dermed ikke overskrides i mere end 1 % af tiden.

¹⁴ OU_E = Lugt-enheder (Odour Units) bestemt efter den europæiske standard for lugtanalyse, hvor 1 OU_E er grænsen for, hvornår den pågældende lugt kan erkendes.

2.8. Ressourceforbrug og øvrige miljøpåvirkninger fra produktionsanlægget

2.8.1. Vandforbrug

Ansøgers oplysninger

Husdyrbrugets vandindvindingsanlæg samt forbrug fremgår af tabel 8.

Ansøger oplyser, at der i ansøgt drift maksimalt vil blive benyttet 10.000 m³ vand om året. Derudover benyttes der 60 m³ til vask af pakke og kølerum.

For at reducere vandspild anvendes der reduktionsventiler til drikkevandforsyningen.

Tabel 8. Husdyrbrugets vandindvindingsanlæg og forbrug, Sandfeldvej 55, 7330 Brande

Boring/vandværk	Anlægsnr.	Forbrug - nudrift, m ³	Forbrug - ansøgt, m ³	Ændring, %
Staldanlæg, boring ved Sandfeldvej 55, 7330 Brande	95.2106	4000	10.000	150

Kommunen bemærker

Det fremgår af tabel 8, at vandforbruget på ejendommen forventes at stige med ca. 150 % i ansøgt drift. Det øgede vandforbrug i staldanlægget afspejler en stigning i antallet af høns. Det vil være i ejers interesse at minimere driftsomkostningerne med hensyn til vandforbruget, hvorfor Ikast-Brande Kommune antager, at vandforbruget i videst mulig omfang vil blive imødegået, og at der ikke vil forekomme et overforbrug af vand på ejendommen.

2.8.2. Afledning af vand

2.8.2.1. Sanitært spildevand

Ansøgers oplysninger

Der vil ikke ske nogen ændring af de sanitære spildevandsforhold på ejendommen som følge af den ansøgte udvidelse.

Se eksisterende godkendelse, for en beskrivelse af de sanitære spildevandsforhold.

Kommunen konstaterer/vurderer

Da der ikke ansøges om ændringer, vil der ikke foretages en vurdering heraf.

2.8.2.2. Spildevand fra rengøring

Ansøgers oplysninger

Der vil blive benyttet 60 m³ vand til vask af pakke og kølerum. Spildevandet ledes til separat opsamlingsbeholder på ca. 150 m³.

Staldene rengøres ikke med vand, og der er ingen afløb i staldene. Staldene rengøres udelukkende med luft fra højtryksrensere.

Kommunen vurderer

Mængden af spildevand vil øges i forbindelse med udvidelsen af husdyrholdet. Ikast-Brande Kommune vurderer, at opbevaring og håndtering af spildevand vil foregå på en miljømæssig forsvarlig måde, når de til enhver tid gældende, generelle regler og de supplerende vilkår overholdes.

Spildevandsbeholderen skal have foretaget beholderkontrol.

2.8.2.3. Tagvand

Ansøgers oplysninger

Der er etableret tagrender på de eksisterende staldanlæg. Tagvandet ledes via drænrørsystem til Kulgravssøen umiddelbart øst for beboelsen. Den nye stald ønskes ligeledes koblet på rørsystemet.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer, at tagvand fra den nye stald ikke vil kunne ledes til Kulgravssøen. Kulgravssøen er § 3 beskyttet i henhold til *Naturbeskyttelsesloven*, og søens tilstand må derfor ikke ændres. Ikast-Brande Kommune vurderer, at der er en risiko herfor ved afledning af tagvand til søen.

Tagvandet må gerne nedsives via faskiner, men der skal ansøges om en særskilt nedsivningstilladelse.

2.8.2.4. Befæstede arealer

Ansøgers oplysninger

Det ansøgte projekt indebærer ikke etablering af befæstede arealer.

Kommunen vurderer

Da der ikke ansøges om ændringer, vil der ikke foretages en vurdering heraf.

2.8.3. Energiforbrug

Ansøgers oplysninger

Ventilationen i den nye stald bliver med multi stepbehovs styret teknik, hvilket er den ventilationsform, der forbruger mindst energi.

Husdyrbrugets energiforbrug i nudrift og ansøgt drift fremgår af tabel 9.

Tabel 9. Husdyrbrugets energiforbrug i nudrift og ansøgt drift, Sandfeldvej 55, 7330 Brande

Ressource	Forbrug - nudrift	Forbrug - ansøgt	Ændring, %
Elforbrug, kWh	350.000	600.000	71

Kommunen bemærker

Som det fremgår af tabel 9, vil forbruget forøges. Det øgede energiforbrug bunder i et ekstra forbrug i den nye stald til gødningsbånd samt skrabere. Energiforbruget bør løbende følges, og forbruget bør af flere årsager til stadighed søges minimeret. Det vil være i ejers interesse, at minimere driftsomkostningerne med hensyn til forbrug af energi, hvorfor Ikast-Brande Kommune antager, at der ikke vil blive forbrugt mere energi end nødvendigt på ejendommen.

2.8.4. Foderstoffer

Ansøgers oplysninger

I den ansøgte drift, vil der være et ekstra forbrug på 3.312 tons foder pr. år. Foderforbruget i nudrift er estimeret til ca. 4.000 tons foder pr. år, hvilket vil sige, at der fremover vil blive anvendt ca. 7.312 tons foder pr. år.

Foderet opbevares i udendørs fodersiloer, som er placeret ved den nordvestlige side af stald 4 samt ved den sydlige gavl af stald 1.

I den ansøgte drift ønskes der etableret yderligere 2 fodersiloer, som skal placeres ved den sydlige gavl af den nye stald. På den måde, vil der være tilstrækkelig opbevaringskapacitet til den øgede mængde foder.

De ansøgte fodersiloer vil være tilsvarende de eksisterende fodersiloer (ca. 12 m højde).

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer, at foderopbevaringen vil ske uden væsentlige miljømæssige gener.

2.8.5. Kemikalier m.v.

Den ansøgte drift vil ikke medføre nogen ændring i anvendelsen samt opbevaringen af kemikalier. Kemikalier m.v. er beskrevet i miljøgodkendelse af 31. august 2009.

Kommunen vurderer

Da den ansøgte udvidelse ikke bevirker en ændring af opbevaringen samt anvendelsen af kemikalier m.v. vurderer Ikast-Brande Kommune ikke herpå.

2.8.6. Affald

Ansøgers oplysninger

Forøgelsen af dyreholdet vil medføre en større mængde døde dyr på ejendommen. Der forventes en ekstra mængde på ca. 8.000 kg døde dyr. De døde dyr afhentes af DAKA.

Alle øvrige faktorer vedrørende affald vil forblive uændret i ansøgt drift. For beskrivelse se eksisterende godkendelse.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer, at bortskaffelse af døde dyr sker på en miljømæssig forsvarlig måde.

2.8.7. Skadedyr

Ansøgers oplysninger

Der oplyses, at bekæmpelse af skadedyr vil forsætte som hidtil beskrevet i miljøgodkendelse af 31. august 2009.

Kommunen vurderer

I takt med, at dyreholdet forøges, vil der være risiko for en større mængde skadedyr på ejendommen. Da det drejer sig om lukkede stalde, samt foderet opbevares i lukkedes fodersiloer, vurderer Ikast-Brande kommune ikke, at der efter projektets gennemførelse vil ske en væsentlig opformering af fluer og skadedyr på husdyrbruget.

2.8.8. Støv

Støv er beskrevet i miljøgodkendelse af 31. august 2009. Der er ikke forhold i dette tillæg, der ændrer på kommunens vurdering i miljøgodkendelsen.

2.8.9. Støj

Støj er beskrevet i miljøgodkendelse af 31. august 2009. Der er ikke forhold i dette tillæg, der ændrer på kommunens vurdering i miljøgodkendelsen – dog er Ikast-Brande Kommune blevet opmærksomme på, at det i miljøgodkendelsen stillede støjvilkår er skærpet i forhold til Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser. Der er i nærværende sag ikke forhold som gør, at der er behov for et skærpet støjvilkår. Støjvilkåret i miljøgodkendelsen af 31. august 2009 erstattes af nyt støjvilkår (vilkår 2.1)

2.8.10. Lys

Lys er beskrevet i miljøgodkendelse af 31. august 2009. Der er ikke forhold i dette tillæg, der ændrer på kommunens vurdering i miljøgodkendelsen.

2.8.11. Transporter til og fra anlægget

Ansøgers oplysninger

Som følge af udvidelsen af hønseholdet på ejendommen, vil antallet af transportere med foder, æg, husdyrgødning samt levende dyr forøges.

Antallet af transportere med døde dyr forventes ikke at stige væsentlig. Dette skyldes, at døde dyr opbevares i dybfryser indtil afhentning. Principielt vil dybfryseren ikke blive fyldt op mere end et par ekstra gange, som følge af den udvidede besætning.

Tabel 10. Samlet oversigt over det årlige antal transportere samt transporttyper, Sandfeldvej 55, 7330 Brande

Transporttype	Antal transportere, nudrift	Antal transportere, ansøgt drift	Forskel i antal transportere
Husdyrgødning	156	223	67
Foder	290	400	110
Æg	100	148	48
Husdyr til og fra ejendom	7	13	6
Døde dyr	52	54	2
Dagrenovation	13	13	0
I alt:	618	851	233

Det samlede antal transportere til og fra produktionsanlægget øges med ca. 38 % i forbindelse med projektets gennemførelse.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at det øgede antal transportere til og fra husdyrbrugets produktionsanlæg ikke vil være til væsentlig gene for nabobeboelser og omgivelserne i

øvrigt, når de til enhver tid gældende generelle regler og de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen overholdes.

3. Anvendelse af bedste tilgængelige teknik – BAT - i forhold til anlægget

Faktaboks

Et husdyrbrug bør til stadighed søge at begrænse forureningen ved at indføre og gøre brug af den bedste tilgængelige teknik til at nedbringe eventuelle miljøpåvirkninger og gener fra stalde, husdyrgødningsopbevaringsanlæg m.m. Teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning og lugtpåvirkning m.v. samt til bedre udnyttelse af næringsstofferne i husdyrgødningen er i stadig udvikling.

For de virksomhedstyper, der er omfattet af den europæiske godkendelsesordning om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (IPPC-direktivet¹⁵), udsender EU-kommissionen såkaldte BREF-dokumenter ("BAT reference documents"), som fastlægger, hvad der må betragtes som den bedste tilgængelige teknik inden for de industrielle brancher, som IPPC-direktivet omfatter.

Oplysningskravet vedrørende BAT i forbindelse med ansøgninger om miljøgodkendelse af husdyrbrug er forskelligt afhængigt af brugsstørrelse. For husdyrbrug, der – som i den aktuelle sag – er omfattet af § 12 i *Lovbekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*, skal redegørelsen som minimum indeholde punkterne management (godt landmandskab), og anvendelse af BAT inden for områderne foder, staldindretning, vand- og energiforbrug, opbevaring og behandling af husdyrgødning og udbringning. Redegørelsen skal for svine- og fjerkræbrug omhandle de teknologier, der er beskrevet i EU-kommissionens BREF-dokument om intensivt hold af svin og fjerkræ.

I Teknologiblade og BAT-byggeblade¹⁶ er dokumenteret teknik beskrevet, og der er redegjort for, hvor store reduktioner der kan forventes opnået ved brug af den pågældende teknik, samt hvor store merudgifterne eventuelt vil være. Miljøstyrelsen har oprindeligt valgt ikke at fokusere på markteknik, fodring m.v. i BAT-byggeblade, idet forbedrede metoder i dansk landbrug og generel lovgivning på området vurderes at medføre, at den bedste tilgængelige teknik generelt bliver anvendt.

3.1. BAT i forhold til management

BAT i forhold til management er beskrevet i miljøgodkendelse af 31. august 2009. Der er ikke forhold i dette tillæg, der ændrer på kommunens vurdering.

3.2. BAT i forhold til foder

Ansøgers BAT-redegørelse

BAT i forhold til foder er beskrevet i miljøgodkendelse af 31. august 2009. I forhold til den ansøgte udvidelse vil der blive benyttet foderoptimering. Ansøger vil foderoptimere både i eksisterende stalde og i den nye stald. Der vil blive anvendt en reduceret mængde foder i forhold til normerne, således at der kun

¹⁵ Rådets direktiv 2008/1/EF om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (IPPC: Integrated Pollution Prevention and Control).

¹⁶ Teknologiblade og BAT-byggeblade er en samling af blade, som Miljøstyrelsen har ladet udarbejde, med vejledende beskrivelser af tekniske løsninger, som kan begrænse forurening fra husdyrproduktion. BAT-byggebladene er ikke opdateret siden 2004, mens Teknologibladene dels er opdateringer af gamle "BAT-blade", dels er helt nye.

fodres med 39,5 kg foder per høne og med en proteinblanding på max. 16,2 %. Foderoptimeringen medfører en reducere af ammoniak på 218 kg N pr. år.

3.3. BAT i forhold til staldindretning

Ansøgers BAT-redegørelse

Det generelle ammoniak-reduktionskrav opfyldes blandt andet ved, at der etableres gødningsbånd i den nye stald, samt i den stald der indrettes i eksisterende lager, med udmugning 7 gange om ugen. Ligeledes vil der ske udmugning 7 gange om ugen i de eksisterende stalde. Jævnfør teknologiblad "Hyppig fjernelse af gødning fra berigede bure til ægproduktion" reduceres mængden af ammoniak i stalden med 54 % ved to gange ugentlige udmugninger i forhold til kun en ugentlig udmugning, og 66 % ved tre gange ugentlige udmugninger. I ansøgningsmaterialet er der anvendt en reduktion på 71 % ved 7 udmugninger, se bilag 1.

Miljøstyrelsen har udarbejdet vejledende emissionsgrænseværdier for konventionel produktion af konsumæg. Jf. vejledningen bør der maksimalt være en emission fra anlægget svarende til 5,72 Kg NH₃-N pr. 100 årshøner både fra de eksisterende samt de nye stalde med burhøns. Det betyder, at emissionsgrænseværdien vil være $1154 \text{ DE} \times 166 \text{ årshøner/DE} \times 5,72 \text{ Kg NH}_3\text{-N}/100 \text{ årshøner} = 10.957 \text{ Kg NH}_3\text{-N}$.

Ligeledes er den vejledende emissionsgrænseværdi for fosfor noteret i vejledningen. Således må fosforindholdet i den mængde husdyrgødning der produceres på anlægget maksimalt være 25,7 kg P pr. DE.

3.4. BAT i forhold til vand- og energiforbrug

BAT i forhold til vand- og energiforbrug er beskrevet i miljøgodkendelse af 31. august 2009. Der er ikke forhold i dette tillæg, der ændrer på kommunens vurdering.

3.5. BAT i forhold til opbevaring og behandling af husdyrgødning

BAT i forhold til opbevaring og behandling af husdyrgødning er beskrevet i miljøgodkendelse af 31. august 2009. Der er ikke forhold i dette tillæg, der ændrer på kommunens vurdering.

Kommunens samlede BAT-vurdering i forhold til anlægget

Generelt er der ikke forhold i dette tillæg der ændrer Ikast-Brande Kommunes vurdering i miljøgodkendelse af 31. august 2009. Den nye stald samt indrettelse af stald i det eksisterende lager indrettes med gødningsbånd under bure, hvilket er beskrevet i teknologiblad "Hyppig fjernelse af gødning fra berigede bure til ægproduktion", og lever dermed op til BAT.

Den vejledende emissionsgrænseværdi for både ammoniak og fosfor er overholdt. Der er en samlet ammoniakemission fra anlægget på 3.650 kg N pr. år og fosforindholdet i den producerede mængde gylle er på 25,3 kg P pr. DE.

De totale mængder af kvælstof og fosfor udskilt af dyr er nedbragt i forhold til normtal, primært som følge af et lavere foderforbrug. Lugt- og ammoniakemission fra produktionsanlæg søges reduceret ved hjælp af BAT eller teknologier, der er bedre end dem, der er beskrevet i BREF-dokumentet. Der er således en forholdsvis lav ammoniakemission fra produktionsanlægget, idet man har valgt at foretage udmugning i staldene 7 gange om ugen.

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at husdyrbruget samlet set ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og af de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen vil anvende den bedste tilgængelige teknik med hensyn til, hvad der er praktisk og økonomisk muligt i branchen og i forhold til den miljøgevinst, der kan dokumenteres opnået ved brug af den pågældende teknik.

4. Vurdering af miljøpåvirkning fra udbringningsarealer

Faktaboks

I henhold til *Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug* (med senere ændringer) skal anvendelsen af de pågældende udbringningsarealer som udgangspunkt vurderes ud fra de generelle beskyttelsesniveauer, som fremgår af bekendtgørelsens bilag 3. Overholdelsen af de generelle beskyttelsesniveauer vurderes blandt andet ud fra en række arealudpegninger, der indgår som grundlag for beregningsmodellerne i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk.

4.1. Udbringningsarealernes beliggenhed

Ansøgers oplysninger

Husdyrgødning vil i ansøgt drift, ligeledes blive afsat til miljøgodkendt forarbejdningsanlæg, hvorfor husdyrgødningen ikke vil blive udbragt til gødskningsformål ved direkte udbringning fra stald og lager. Forholdene vedrørende anvendelse af husdyrgødning er derfor det samme i ansøgt drift som i nudrift.

5. Landskabelige og kulturhistoriske værdier

Husdyrbrugets beliggenhed skal vurderes i forhold til forskellige udpegede bygge- og beskyttelseslinier, fredninger m.v. De for husdyrbruget relevante bygge- og beskyttelseslinier m.m. er beskrevet i de to følgende afsnit, 6.1. og 6.2.

5.1. Landskabelige værdier

Faktaboks

Landskabelige værdier

Landskaberne i Ikast-Brande Kommune er meget varierende med forskellige landskabelige værdier. Fra det kuperede dal-landskab øst for den jyske højderyg til det flade slettelandskab med hede og plantager vest for højderyggen. De værdifulde landskaber i kommunen er udpeget ud fra forskellige grundlag, hvorfor de forskellige tiltag for at beskytte dem, ikke er ens.

I Kommuneplan 2009 – 2021 for Ikast-Brande Kommune er der udpeget både "værdifulde landskaber" og "uforstyrrede landskaber", som i nogle områder er sammenfaldende.

Kommunens udpegning af de landskabelige værdier er stort set identisk med udpegningerne i Regionplan 2005 for henholdsvis Vejle og Ringkøbing Amt. Dog er der nye udpegninger ved byerne. De landskabelige værdier, som vi ønsker at bevare i Ikast-Brande Kommune, omfatter især ådalene i de store åsystemer med deres søer og dalstrøg, samt heder og plantager.

De "uforstyrrede landskaber" er landskaber, som ikke er visuelt og støjmessigt påvirkede af tekniske anlæg som større el-ledningsnet, veje, store produktionsanlæg m.m.

Geologiske værdier

I Kommuneplan 2009 – 2021 for Ikast-Brande Kommune er der også udpeget "værdifulde geologiske områder" og "geologiske rammeområder".

Geologiske værdier omfatter lag i jorden eller sammenhængende landskabsformer, også kaldet profiler, og de har betydning for forskning, undervisning og fortællingen om landskabets tilblivelse. Det er derfor vigtigt, at der er adgang til de geologiske værdier, og at de ikke bliver sløret af beplantning, byggeri og andre former for anlæg

De fleste geologiske værdier indeholder betydelige fortællinger om en egn's natur og kultur. Ikast-Brande Kommune rummer fortællingen om, hvordan isen formede det jyske landskab. Fra det kuperede morænelandskab i øst omkring Nørre Snede til den flade og let skrånende smeltevandslette med spredte bakkeøer og brede ådale, der strækker sig mod nord og vest.

I miljøgodkendelsen af 31. august 2009 er der ansøgt om etablering af to nye stalde med hver et areal på ca. 3.000 m². Den ene af staldene blev aldrig opført, og der ansøges nu på ny om etablering af en stald. Den nye stald ønskes placeret på samme sted, som den daværende ansøgte staldbygning, og vil få et tilsvarende areal og udseende. Den landskabelige vurdering af det ansøgte projekt er dermed allerede foretaget i miljøgodkendelsen af 31. august 2009.

I forbindelse med vedtagelse af kommuneplan 2009-2021 for Ikast-Brande Kommune har udpegningen ændret tema-navn fra *Landskabeligt interesseområde* til *Værdifulde landskaber*. Udpegningsgrundlag og udbredelsesområde er dog uændret i forhold til miljøgodkendelse af 31. august 2009.

I miljøgodkendelse af 31. august 2009 er der ikke foretaget en egentlig vurdering af de geologiske værdier. Anlægget Sandfeldvej 55 ligger udenfor områder med geologiske værdier, og således kræves der ikke en vurdering.

I forbindelse med vedtagelse af kommuneplan 2009-2021 for Ikast-Brande Kommune har udpegningen bibeholdt tema-navnet *Særlig værdifulde kulturmiljøer*. Udpegningsgrundlag og udbredelsesområde er dog uændret i forhold til miljøgodkendelse af 31. august 2009.

Kommunen vurderer

Kommunens vurdering er uændret i forhold til miljøgodkendelse af 31. august 2009.

5.2. Kulturhistoriske værdier

Faktaboks

Landskabet i Ikast-Brande Kommune er præget af menneskets virke igennem årtusinder. Overalt finder vi historiske spor, der fortæller om samfundsudviklingen og om, hvordan mennesket har påvirket omgivelserne. Mange af de historiske spor er kulturhistoriske værdier, der har så stor værdi for formidlingen af og betydningen for vores kulturforståelse, at de er værd at bevare og derfor fortjener en særlig beskyttelse.

De kulturhistoriske værdier kan både omfatte enkeltstående elementer og hele kulturmiljøer, som f.eks. kirker, kirkegårde og deres omgivelser, fortidsminder som gravhøje og arkæologiske fund, fredede og bevaringsværdige bygninger og anlæg, sten- og jorddiger, alléer og levende hegn samt kulturmiljøer, der afspejler en bestemt tidsepoke eller en landsbytype.

Kommuneplanens udpegning fremhæver de særligt værdifulde kulturhistoriske træk i kommunen. Der er i Ikast-Brande Kommune udpeget "særlig værdifulde kulturmiljøer", "kulturmiljøer" samt "Hærvejen".

I forbindelse med vedtagelse af kommuneplan 2009-2021 for Ikast-Brande Kommune har udpegningen bibeholdt tema-navnet *Særlig værdifulde kulturmiljøer*. Udpegningsgrundlag og udbredelsesområde er uændret i forhold til miljøgodkendelse af 31. august 2009.

Kommunen vurderer

Kommunens vurdering er uændret i forhold til miljøgodkendelse af 31. august 2009.

6. Bilagsfortegnelse

Bilag 1 – Dokumentation for reducereing i ammoniak

Kortbilag A – Situationsplan

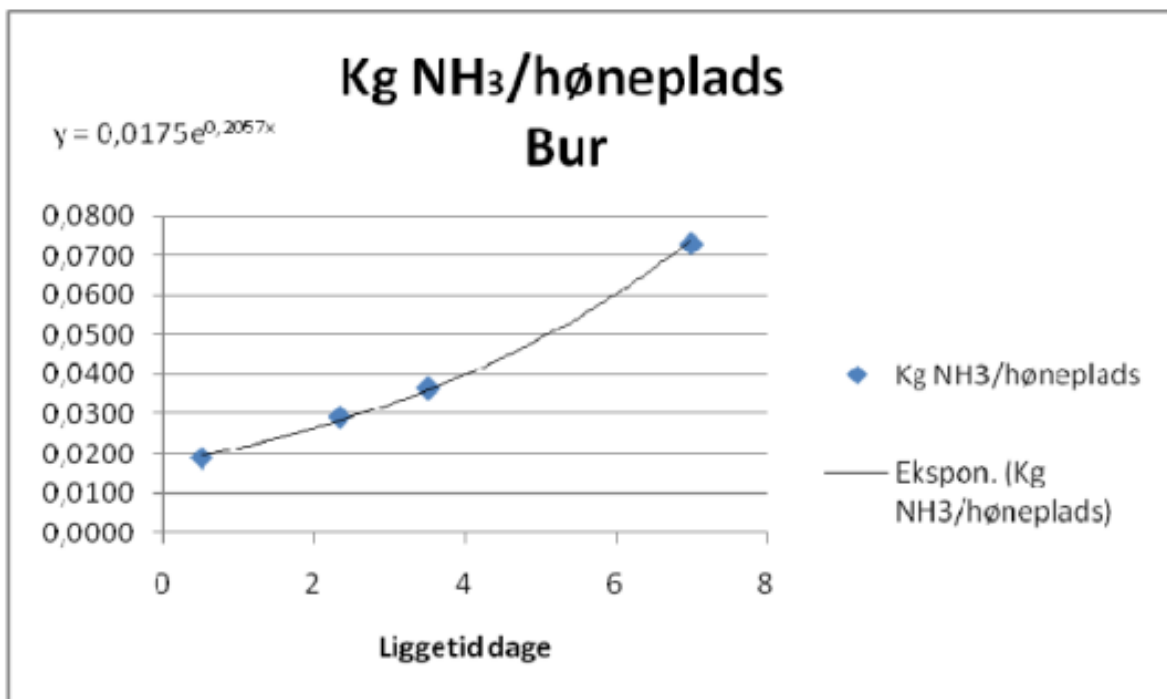
Kortbilag B - Arealer beskyttede efter Naturbeskyttelseslovens § 3 samt Natura 2000 område

Bilag 1

Dokumentation for ammoniakemission ved hyppig udmugning.

I MST teknologiblad: Hyppig fjernelse af gødning fra berigede bure til ægproduktion er der angivet en reduktion ved hyppig udmugning på 54 % ved to gange om ugen og 66% ved tre gange om ugen.

I figur 3 i teknologibladet er der vist en sammenhæng mellem liggetid og emission. I figuren er angivet en tendenslinje og den tilknyttede eksponentielle funktion.

Figur 3. Sammenhængen mellem gødningens opholdstid (liggetid) i stalden og ammoniakemissionen fra som bedste tilpassede graf.

	konstant	konstant	
	0,0175	0,2057	
Liggetid i dage	Kg NH ₃ /årshøne	Reduktion	
0,5	0,01940	74%	
1	0,02150	71%	
2	0,02641	64%	
2,33	0,02826	62%	3 gange om ugen
3	0,03244	56%	
3,5	0,03595	51%	to gange om ugen
4	0,03985	46%	

5	0,04895	34%	
6	0,06012	19%	
7	0,07385	0%	

I ovenstående tabel er anvendt den i MST teknologibladet angivne eksponentialfunktion.

Der er beregnet en reduktion af ammoniak i forhold til en liggetid på 7 dage. Ved en liggetid på 1 dag er der en reduktion på 71%.

Forbehold. Ved brug af tendensligningen opnås ikke samme reduktion ved 2 og 3 gange udmugning som angivet i teknologibladet. I tabellen er der 9 % point forskel mellem beregnet for 1 dags liggetid og 2,33 dage (3 gange om ugen). Der kan derfor godt argumenteres for at reduktionen for en 1dags liggetid er $66\% + 9\% = 75\%$.

Der er dog anvendt 71 % i ansøgningsmaterialet.

Med Venlig Hilsen

Jens Elvstrøm

Kortbilag B

